

Andragoški center Republike Slovenije
Slovene Adult Education Centre

NOVIČKE

MAREC 1997/3

▲ DOMAČE NOVIČKE ● Andragoški center v letu 1996 ● Raziskava pismenosti odraslih v Sloveniji ● Prenova v izobraževanju odraslih ● Uvodni seminar za člane programskih komisij ● Delo Področne kurikularne komisije za izobraževanje odraslih ● Priprave na začetek delovanja središča za ugotavljanje in potrjevanje znanja (UPZ) ● Izpiti za mojstre, poslovodje in delovodje in UPZ ● Iz rezultatov evalvacije projekta Center za mlajše odrasle ● Petnajsto središče za samostojno učenje ● Priprave na odprtje četrte borze znanja, tokrat v Slovenj Gradcu ● V Dobi vpeljujemo samoevalvacijo udeležencev v jezikovnih programih za odrasle ● O avtorskem delu v izobraževanju odraslih ▲ UTRINKI IZ SVETA ● Tedni učenja odraslih po svetu ▲ PRIPRAVLJAMO ● Uspeh brez stresa ▲ POSVETI, KONFERENCE ▲ PONUJAMO/PONUJAJO VAM ● Ugotavljanje in potrjevanje znanja ▲ PREBRALI SMO ZA VAS ● Učna pogodba v izobraževanju odraslih ▲ NOVOSTI IZ KNJIŽNICE

Novičke so skupni informativni bilten za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

- Uporabniki in naročniki Novičk so lahko posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljnih organizacijah).
- Z vsebinsko zasnovo predvidevamo, da bomo v Novičkah objavljali tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:
 - opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
 - razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
 - sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
 - podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
 - sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
 - novosti v upravljanju in zakonodaji;
 - statistične podatke;
 - mnenja, stališča in predloge;
 - podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
 - podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
 - prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novosti s knjižnega trga;
 - novosti iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.
- V Novičkah bomo objavljali kratke, jedrnate, objektivne in nepristranske informacije.
- Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.
- Uporabniki prejemajo Novičke brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.
- Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS. Odgovorni osebi: mag. Zvonka Pangerc Pahernik - vodja Informacijskega središča, in Peter Monetti - urednik Novičk.
- Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana, telefon: 061 444 978, faks: 061 445 881, elektronska pošta:

RFC-822: tajninstvo.saec@infosol.mss.edus.si

DECnet: RAZOR::LJACRS

Andragoški center v letu 1996

Svet Andragoškega centra Slovenije, ki ga vodi dr. Matjaž Kmecl, je marca sprejel poročilo o delu ACS-ja v letu 1996. To leto je bilo peto leto delovanja naše ustanove, ki se je organizacijsko in konceptualno utrdila kot razvojno-raziskovalna institucija, ki skrbi za razvoj in pospeševanje izobraževanja in učenja odraslih.

Zaradi nove šolske zakonodaje in predpisov, sprejetih leta 1996, in sprememb v celotnem sistemu vzgoje in izobraževanja, se je delo Centra razširilo. Leta 1996 se je začelo intenzivno delo pri kurikularni prenovi programov izobraževanja odraslih, ki je del širšega projekta prenove izobraževanja v Sloveniji. Andragoški center sodeluje pri prenovi z razvojnimi in raziskovalnimi projekti, hkrati pa strokovno, organizacijsko in tehnično podpira delo Področne kurikularne komisije za izobraževanje odraslih in programskih kurikularnih komisij.

Andragoški center Slovenije se je leta 1996 ukvarjal s stalnimi in splošnimi dejavnostmi, ki zajemajo svetovalno delo (obseg tega dela se iz leta v leto povečuje), informacijski sistem (knjižnica, programoteka, Novičke, letni pregled izobraževanja in učenja odraslih - če naštejemo le nekatere dejavnosti, ki sodijo v ta sistem), izpopolnjevanje in usposabljanje andragoških delavcev (več kot 1200 udeležencev v krajših in daljših izobraževalnih programih, več kot 300 na izobraževalnih srečanjih), publiciranje (dve novi knjigi v zbirki Študije in raziskave, dva nova priročnika) ter z razvojnimi in raziskovalnimi projekti in nalogami. V nadaljevanju na kratko predstavljam le nekatere izmed njih.

Študijski krožki: leta 1996 jih je delovalo 126 s 1247 člani v različnih krajih Slovenije, to pomeni več kot tretjinsko zvečanje v primerjavi z letom 1995. Letos smo projekt povezali še z državnim projektom Javna dela, tako da smo med mentorje uvrstili 10 brezposelnih in uspešno preskusili, kako je mogoče povezovati delo v študijskih krožkih z iskanjem možnosti za (samo)zaposlovanje in resocializacijo brezposelnih. Delo pri projektu *Center za mlajše odrasle (CMO)* je bilo v letu 1996 povezano z vpeljevanjem, svetovanjem in evalvacijo poskusne izpeljave izobraževalnega programa v podjetju Mi Amigo iz Mengša, v katerega je bilo vključeno 18 mlajših odraslih. Izid poskusa so zelo ugodni socializacijski učinki na to populacijo, opazni pa so v vnovičnem vključevanju mladih v šolanje, ki so ga prej opustili, ali v (vsaj začasno) zaposlitev. Na podlagi evalvacijskega spremljanja smo opredelili podlage za delno dopolnitev zasnove in pripravili vse potrebno za ponovitev programa.

S projektom *Kakovost pri izobraževanju brezposelnih* smo razvili standarde in normative na področju izobraževanja in usposabljanja brezposelnih ter oblikovali merila za izbiro izobraževalnih programov za brezposelne in za izbiro izvajalskih organizacij, in to je v izobraževanju brezposelnih novost. Nekatere rešitve so uporabne v izobraževanju odraslih nasploh. S projektom *Razvoj organiziranega samostojnega učenja* razvijamo središča za samostojno učenje v različnih izobraževalnih in drugih

organizacijah. V letu 1996 je bilo odprto 9 novih središč. Namen projekta *Ugotavljanje in potrjevanje znanja (UPZ)* je uveljavitev sistema ugotavljanja in potrjevanja znanja v izobraževalni praksi tako, da se odraslim priznavajo znanje in izkušnje, ki so si jih pridobili pri neformalnem učenju. Leta 1996 smo zagotovili možnosti za delovanje poskusnega središča na ACS-ju za mentorje študijskih krožkov in učitelje v programih UŽU-ja, izdali priročnik in navezali strokovne stike z Gospodarsko zbornico za vpeljevanje sistema UPZ-ja v ugotavljanje pogojev za nekatere poklicne kvalifikacije.

Borzo znanja v Sloveniji že dobro poznamo. Letos je ob našem sodelovanju začela delovati tudi borza v Novem mestu, ki zajema območje Dolenjske, tako da je z drugima dvema delujočima borzama tovrstna dejavnost že razvejena po vsej Sloveniji, razen na Primorskem.

Vpeljevanje novih prijemov predstavljajo tri naloge: program usposabljanja za izvajalce izobraževanja odraslih o načrtovanju programov za odrasle, priročnik o načrtovanju programov za izobraževanje odraslih in multimedijški komplet za samostojno učenje za mentorje študijskih krožkov. Razvili smo program za oblikovanje kurikulumov v izobraževanju odraslih, ki se bo uporabljal za usposabljanje sodelujočih pri kurikularni prenovi izobraževanja odraslih, v tisku pa je tudi priročnik o načrtovanju programov. Za multimedijški komplet smo naredili načrt izdelave in scenarije, izdelovati pa ga bomo začeli letos.

Delo pri pripravi strokovnih podlag za *Nacionalni program* izobraževanja odraslih je bilo usmerjeno v izdelavo sestavin nacionalnega programa, ki jih določajo predpisi, in sestavin, ki bodo omogočale pripravo letnih načrtov oziroma usklajevanje med vladnimi resorji in drugimi socialnimi partnerji pri določanju dinamike uresničevanja programa oziroma določanja potrebnega obsega sredstev (predvsem denarja in razvoja omrežja kadrov, potrebnih za izpeljavo ciljev). Pri *zakonodaji* smo kot izvedenci sodelovali pri pripravi izvršilnih predpisov s področja vzgoje in izobraževanja, in sicer pri pripravi Pravilnika o evidencah in vodenju dokumentacije na področju izobraževanja odraslih ter pri pripravi Odloka o standardih in normativih v izobraževanju odraslih.

S projektom *Funkcionalna pismenost odraslih v Sloveniji, razvoj programa za temeljno izobraževanje oseb s posebnimi potrebami* smo sledili dvema pglavitnima ciljema: prilagoditvi programa UŽU-ja brezposelnim odraslim absolventom osnovnih šol s prilagojenim programom in uresničevanju poskusne izpeljave prilagojenega programa za 10 skupin. Program smo spremljali in evalvirali po izdelani metodologiji.

S projektom *Vpeljevanje strategije izobraževanja odraslih in strategije vseživljenjskega učenja* smo se dejavno pridružili akciji Evropske zveze, ki je leto 1996 razglasila za leto vseživljenjskega učenja, z dvema projektoma: Teden vseživljenjskega učenja in Učeče se mesto.

Projekt *Kurikularna prenova v izobraževanju odraslih* je pomenil za Andragoški center večplastno nalogo, saj je zajemal sodelovanje pri izdelavi strokovnih in metodoloških podlag za kurikularno prenovu, delo strokovnjakov ACS-ja v posameznih komisijah, ustanovljenih za različne ravni izobraževanja, ter strokovno in tehnično podporo delu Področne kurikularne komisije za izobraževanje odraslih.

V letu 1996 smo končali dveletni raziskovalni projekt *Študijski krožki v vlogi spreminjanja izobraževanja in demokratizacije v lokalni skupnosti*, in z njim

evalvirali vpeljevanje študijskih krožkov v prakso. Izid raziskave je natančna podoba in ocena postopkov vpeljevanja razvojnega projekta, analiza izidov in razviti instrumentarij za evalvacijo, ki je prenosljiv na druge projekte. Rezultate projekta smo predstavili tudi v tujini (na Švedskem).

Z raziskovalno nalogo *Razvoj kurikuluma za mlajše odrasle na prehodu iz osnovnega v poklicno izobraževanje* smo ob praktično-aplikativnih ciljih skušali tudi teoretično začitati temeljne poteze raziskovalnega področja Mladi v izobraževanju odraslih.

Funkcionalna pismenost, Evalvacija programa UŽU-ja. Evalvacijo programov UŽU-ja izvajamo kot del nacionalnega projekta zaradi strategije načrtovanja vključevanja odraslih v temeljno izobraževanje, zaradi sistemskega urejanja programov za razvijanje funkcionalne pismenosti na nacionalni ravni ter zaradi zagotavljanja kakovosti izpeljave programov UŽU-ja. Končali smo tudi dveletni raziskovalni projekt *Usposabljanje za življenjsko uspešnost v vlogi spreminjanja izobraževanja in demokratizacije v lokalni skupnosti*, v katerem smo preučevali *Branje in pisanje v romskem naselju*, in izdelali teoretske podlage za preučevanje sociokulturnega položaja Romov v programih UŽU-ja.

Z raziskavo *Ženske v izobraževanju in delu* smo poskušali odgovoriti, koliko izobrazba zaposlenih žensk ustreza izobrazbenim zahtevam delovnih mest, kolikšna je dejanska udeležba odraslih žensk v programih izobraževanja za pridobitev izobrazbe v srednjem in visokem šolstvu, koliko je žensk na vodilnih in vodstvenih mestih in katere so ovire pri sprejemanju žensk v delovno razmerje.

Naloga *Evalvacija razvijanja in vpeljevanja certifikatnega sistema* ni bila uvrščena v program dela, ki ga je potrdila Vlada R Slovenije. Kljub temu je v letu 1996 potekalo intenzivno sodelovanje pri nekaterih nalogah, ki so nujne za vpeljavo certifikatnega sistema, predvsem sodelovanje pri pripravi metodologije za izdelavo nomenklature poklicev, izhodišč za pripravo zakonodaje, delovno usklajevanje med certifikatnim sistemom in sistemom formalnega izobraževanja.

V letu 1996 smo na naročnikovo željo začeli evalvacijsko raziskavo *Evalvacija politike izobraževanja delovne sile s poudarkom na izobraževanju brezposelnih*, ki smo jo v podobni obliki opravljali že pred dvema letoma. Gre za ugotavljanje učinkov vključevanja brezposelnih v izobraževanje in presojanje postopkov usmerjanja in svetovanja brezposelnim za izobraževanje v različnih ustanovah. Tokrat ocenjujemo vpliv vključevanja brezposelnih v izbrani računalniški program in v program USO za natakarskega pomočnika. Letos smo izpopolnili evalvacijski instrumentarij, razširili raziskovalna vprašanja in pripravili vse za empirični del raziskave, ki bo potekal v letu 1997.

V nalogi *Izobraževanje delovne sile in transformacije na trgu dela* (raziskovalna faza projekta *Razvoj in vpeljevanje certifikatnega sistema*) smo na individualni ravni razčlenili učinke dosežene izobrazbe, vključenost v formalno in neformalno izobraževanje med zaposlitvijo, doseženega poklicnega položaja in strukturnih sprememb na prehodu med poklicnimi skupinami, odhode v samozaposlitev, v brezposelnost, v upokojitev in v druge položaje zunaj trga dela, kot tudi na vključevanje brezposelnih v zaposlitev. Izidi potrjujejo visoko stopjo povezanosti med doseženo ravnijo izobrazbe in stopnjo prehodnosti v posamezno poklicno skupino.

Organiziranost izobraževanja zaposlenih v gospodarstvu je aplikativni raziskovalni projekt, ki smo ga zasnovali na podlagi ugotovitve, da zdajšnje stanje organiziranosti izobraževanja za potrebe zaposlenih v gospodarstvu ne sledi spremembam in razvojnim tokovom slovenskega gospodarstva ter gospodarskim transformacijam v svetu.

Projekt *Razvoj izobraževanja odraslih na Slovenskem 1945 do 1990* združuje dva podprojekta - *Delavske in ljudske univerze v obdobju od 1945 do 1990* in *Razvoj konceptualizacije in sistemskega urejanja izobraževanja odraslih v obdobju 1945 do 1990*. V prvem smo obravnavali zakonodajna vprašanja razvoja delavskih in ljudskih univerz, v drugem pa zgodovinski razvoj koncepcije in konceptualizacijo izobraževanja odraslih v teoretičnih delih slovenskih pedagogov in andragogov v obravnavanem obdobju.

Na Dnevih slovenskega izobraževanja, kjer smo intenzivno sodelovali tudi v obsejenskem programu, je dejavnost v izobraževanju odraslih predstavilo 68 izobraževalnih organizacij, posebej pa so se predstavile še štiri občine - Maribor, Ormož, Trebnje in Tržič. Vsi nastopi so potekali pod skupnim naslovom Slovenija - učeča se dežela.

To je le kratek povzetek dela Andragoškega centra Slovenije v letu 1996. Podrobnosti boste našli v Poročilu o delu, ki je na voljo v knjižnici.

Dr. Vida A. Mohorčič Špolar, ACS

Raziskava pismenosti odraslih v Sloveniji

O pomenu in vsebini mednarodne raziskave pismenosti smo v prejšnjih številkah *Novičk* že pisali. Namen tega prispevka je seznaniti bralce z njeno metodologijo in s potekom pilotne raziskave v Sloveniji.

Metodologija raziskave je zelo zahtevna, ker je prilagojena raziskovanju velikih vzorcev prebivalstva, hkrati pa omogoča primerjavo med sodelujočimi državami. V raziskavi je pismenost opredeljena kot zmožnost uporabe pisnih informacij na različnih področjih življenja (dom, delovno mesto, širša skupnost). Na tej podlagi merimo v raziskavi:

- *prozno pismenost*, ki zahteva znanje in spretnosti, potrebne za razumevanje in uporabo besedil (zgodb, člankov, pesmi);
- *dokumentacijsko pismenost*, ki je opredeljena kot znanje in spretnosti pri iskanju in uporabi informacij, ki so značilne denimo za prošnje za delo, obrazce za polog ali dvig gotovine, vozne rede, zemljevide, preglednice in grafično prikazane podatke;
- *kvantitativno pismenost*, ki zajema uporabo aritmetičnih operacij pri nalogah, kot so računanje obresti pri najemanju kreditov, računanje odstotkov na razprodaji oblačil, branje vremenske napovedi ipd.

Test, ki ga rešujejo odrasli anketiranci, zajema pisne naloge in probleme, izbrane iz vsakdanjega življenja, ki so bile prej preskušene v večini sodelujočih držav. Izbrano

je bilo 114 nalog, ki so razvrščene v sedem blokov. V vsakem izmed njih si naloge sledijo po zahtevnosti, od najlažje do najtežje. Bloki z nalogami so razvrščeni v sedem knjižic, in to v posebnem, vnaprej določenem vrstnem redu. Vsaka knjižica je sestavljena iz treh blokov. Prva npr. iz blokov št. 1, 2, 3, druga iz blokov 2, 3, 5, tretja iz blokov 3, 4, 6 itn.

Poleg opisanih, t.i. glavnih knjižic z nalogami, uporabljamo v raziskavi še Osnovno knjižico. Ta zajema le šest nalog, ki so lažje kot tiste v glavnih knjižicah. Osnovno knjižico rešujejo vsi anketiranci, in le tisti, ki rešijo pravilno dve nalogi ali več, rešujejo eno izmed glavnih knjižic. Tako prihranimo neprijetnosti tistim anketirancem, ki zelo slabo berejo, pišejo in računajo.

Z opisanimi knjižicami z nalogami merimo kognitivne spretnosti, poleg tega pa s posebnimi vprašalnikom zbiramo še številne druge podatke o anketirancih: o izobrazbi, narodni pripadnosti, jezikih, ki jih govorijo, podatke o starših, delu, branju in pisanju na delovnem mestu, udeležbi v izobraževanju, branju in pisanju v družini in o njihovem gmotnem položaju.

S kombiniranjem podatkov iz vprašalnika in knjižic z nalogami bomo dobili profil pismenosti slovenske populacije, ki bo dal strokovnjakom za izobraževanje in socialno politiko ustrezne podatke za podrobnejše analize in oblikovanje ustreznih programov.

Glede na obsežnost in zapletenost raziskave je pred glavno raziskavo, ki bo na reprezentativnem vzorcu izpeljana spomladi prihodnjega leta, treba opraviti pilotno raziskavo. Njen terenski del pravkar poteka na vzorcu 420 oseb iz Ljubljane in okolice. S pilotno raziskavo želimo preveriti ustreznost nalog v knjižicah, ali so sprejemljive in primerno prilagojene našemu kulturnemu in jezikovnemu okolju. Ugotovili bomo tudi morebitne napake, ki smo jih naredili pri delu in tako lažje načrtovali organizacijo dela za glavno raziskavo.

Delo, ki smo ga doslej opravili, zajema pripravo celotnega raziskovalnega instrumentarija. Prevedli in prilagodili smo knjižice z nalogami in vprašalnik. V sodelovanju s Fakulteto za družbene vede v Ljubljani je pripravljen računalniški program za vnos podatkov. Prevedli in prilagodili smo gradivo za anketarje in v dveh enodnevnih usposabljanjih usposobili za delo 31 anketarjev. Anketiranje na terenu je potekalo od 3. do 14. marca. Sočasno potekajo nadzor nad delom anketarjev, druge podporne dejavnosti ter ocenjevanje in kodiranje vrnjenih vprašalnikov in knjižic z nalogami. Pilotna raziskava bo končana s pripravo poročila konec aprila.

Mag. Aleksandra Kovač

Prenova v izobraževanju odraslih

V Novičkah, bilo je aprila 1996, smo poročali o imenovanju Področne kurikularne komisije za izobraževanje odraslih in njenih nalogah. Današnji zapis je namenjen informaciji o sami sestavi Področne kurikularne komisije za izobraževanje odraslih (v tem času je bilo nekaj kadrovskih sprememb) in siceršnji organiziranosti dela na tem področju.

Področno kurikularno komisijo za izobraževanje odraslih sestavljajo:

Alžbeta Cergol, Srednja kovinarska, strojna in metalurška šola, Maribor,
Jasna Dominko Baloh, Doba, Maribor,
mag. Katja Dovžak, Zveza ljudskih univerz Slovenije,
dr. Jurij Jug, Fakulteta za organizacijske vede Kranj,
Sonja Klemenčič, Andragoški center Slovenije,
mag. Tanja Vilič Klenovšek, Andragoški center Slovenije,
Tine Kopač, Strokovno izobraževalni center Ivana Bertoncija,
dr. Nena Mijoč, Filozofska fakulteta, Ljubljana,
mag. Jože Miklavc, Ministrstvo za šolstvo in šport,
Vlado Močivnik, Lisca, Sevnica,
mag. Albert Mrgole, Andragoški center Slovenije,
Metka Svetina, Andragoški center Slovenije,
mag. Marija Velikonja, prej Zavod RS za šolstvo in šport,
Raduška Žepič, Gimnazija Poljane.

Delo komisije vodi namestnica predsednika dr. Vida A. Mohorčič Špolar, strokovni tajnik komisije pa je mag. Janko Berlogar - oba iz Andragoškega centra Slovenije.

Področna kurikularna komisija za izobraževanje odraslih se je odločila, da bo Nacionalnemu kurikularnemu svetu predlagala oblikovanje devetih programskih komisij; te bodo vodile in usklajevale delo na posameznih področjih, ki so v domeni matične komisije. Osem komisij je Nacionalni kurikularni svet imenoval novembra 1996, deveto pa letošnjega januarja. Vse predvidene programske komisije so tako oblikovane, v njih pa delujejo tile člani in članice:

Programska komisija za osnovno izobraževanje odraslih:

mag. Marija Velikonja Ljubljana, predsednica,
Alenka Janko, Andragoški center Slovenije, strokovna tajnica
Janka Likožar, CPI Cene Štupar, Ljubljana, članica
Silva Kos, Zavod RS za šolstvo, Ljubljana, članica
Borut Kožuh, Prehodni mladinski dom, Jarše, član
mag. Albert Mrgole, Andragoški center Slovenije, Ljubljana, član
Diana Roškar, Zveza ljudskih univerz Slovenije, Ljubljana, članica

Programska komisija za nižje poklicno izobraževanje odraslih:

Tine Kopač, Strokovni center Ivan Bertoneelj, predsednik
Ana Pavše, SMERI d.o.o., Ravne na Koroškem, strokovna tajnica
Marjan Čenar, Ljudska univerza Murska Sobota, član
Štefan Gorše, Šolski center, Novo mesto, član
Milinko Ristič, Srednja kovinarska šola, Maribor, član
Anton Žnidaršič, Kovinoplastika, Lož, član

Programska komisija za srednje poklicno izobraževanje odraslih:

Mariela Lebinger, Srednja šola Domžale, predsednica
Matevž Kogej, Izobraževalno svetovalni center in grafične dejavnosti, Domžale, tajnik
Vasja Lenardič, Poslovni sistem Mercator, član
Tomaz Štolfa, Srednja strojna šola, Štore, član
Marina Veselič, Živilska šola Maribor, članica
Drago Videmšek, Izobraževalno središče Miklošič, Ljubljana, član

Programska komisija za srednje tehniško in drugo strokovno izobraževanje odraslih:

Alžbeta Cergol, Srednja kovinarska, strojna in metalurška šola, Maribor, predsednica
Lili Ekmešič, Zveza ljudskih univerz Slovenije, Ljubljana, strokovna tajnica
Breda Podboj, Ljudska univerza Postojna, članica
Vojko Stadler, Srednja šola tehniških strok, Ljubljana, član
Zlatko Zepan, Šolski center, Novo mesto, član
Majda Wozniak, II. gimnazija, Maribor, članica

Programska komisija za poklicni tečaj:

mag. Tanja Vilič Klenovšek, Andragoški center Slovenije, predsednica
mag. Slavica Černoša, Andragoški center Slovenije, strokovna tajnica
Milena Malovrh, Ljubljana, članica
Ida Srebotnik, PTT srednješolski center, Center za izobraževanje odraslih, Ljubljana, članica
Jaka Šubič, Ljudska univerza Škofja Loka, član
Alojz Zorman, Srednja kovinarska, strojna in metalurška šola, Maribor, član

Programska komisija za delovodsko, poslovodsko in mojstrsko izobraževanje odraslih:

dr. Jurij Jug, Fakulteta za organizacijske vede, Kranj, predsednik
Nada Ključar, Srednja trgovska šola, Ljubljana, strokovna tajnica
Anton Grebenšek, Velenje, član
dr. Ivan Kežar, Fakulteta za organizacijske vede, Kranj, član
Peter Pečnik, ZRMK, Ljubljana, član
Andrej Sotošek, Ljudska univerza Žalec, član

Programska komisija za gimnazijsko izobraževanje odraslih:

Metka Svetina, Andragoški center Slovenije, predsednica
Raduška Žepič, Gimnazija Poljane, strokovna tajnica
Andreja Istenič Starčič, DDU Univerzum, Ljubljana, članica
Cita Marjetič, Srednja vzgojiteljska šola in gimnazija, Ljubljana, članica
Mojca Mažgon, Prva gimnazija Maribor, članica
Marija Pohar, Gimnazija Poljane, Ljubljana, članica

Programska komisija za višje strokovno izobraževanje odraslih:

dr. Nena Mijoč, Filozofska fakulteta, Ljubljana, predsednica
Tone Gams, Šolski center Velenje, strokovni tajnik
Marija Purgar, Ljudska univerza Radovljica, članica
Milan Stebernak, ELES, Ljubljana, član
Jana Špec, Višja strokovna šola za gostinstvo in turizem, Bled, članica
Nada Žagar, Ljudska univerza Črnomelj, članica

Programska komisija za javne programe izobraževanja odraslih iz 7. člena Zakona o izobraževanju odraslih:

Sonja Klemenčič, Andragoški center Slovenije, predsednica
Sabina Jelenc, Filozofska fakulteta, Ljubljana, strokovna tajnica
Franja Čeh, Animacija, d.o.o., Ptuj, članica
Daniela Brečko, Gospodarski vestnik, Ljubljana, članica
mag. Katja Dovžak, ZLUS, Ljubljana, članica
Maja Radinovič Hajdič, LU Jesenice, članica

Dr. Vida A. Mohorčič Špolar, ACS

Uvodni seminar za člane programskih komisij pri Področni kurikularni komisiji za izobraževanje odraslih

V skladu s sklepom PKK IO-ja je Andragoški center Slovenije organiziral in izvedel uvodni seminar za člane programskih komisij pri PKK IO-ja. Seminar je potekal v Andragoškem centru RS 13. in 14. februarja 1997. Udeležilo se ga je 40 udeležencev od 55-ih članov in članic programskih komisij, to je 73 %.

Zaradi številnih prijav so bili udeleženci razdeljeni v dve skupini (v eni so bile programske komisije za splošno izobraževanje, v drugi pa za poklicno in strokovno).

Program seminarja je bil namenjen članom programskih kurikularnih komisij za izobraževanje odraslih, ki bodo presojali, katere programe je treba prenavljati, ter sodelovali pri prenavljanju in pri oblikovanju novih programov za izobraževanje odraslih. Namen seminarja je bil predvsem prenašati temeljne informacije o poteku projekta Kurikularne prenove izobraževalnih programov v Sloveniji; seznaniti udeležence z izhodišči celotne kurikularne prenove in še posebno v izobraževanju odraslih; z vlogo, s pristojnostmi in nalogami programskih komisij pri PKK IO-ju.

Poleg tega so bili člani programskih komisij seznanjeni s sodobnim pojmovanjem učenja, izobraževanja, motivacijskih dejavnikov odraslih pri učenju in njihovimi vplivi na oblikovanje kurikuluma. Predstavljene so jim bile temeljne značilnosti zasnove vseživljenjskega učenja v povezavi z oblikovanjem kurikuluma. Opozorjeni pa so bili tudi na različne metode, načela ter raznovrstne načine kurikularnega načrtovanja v izobraževanju odraslih.

V skladu s sprejetim programom so bile posamezne teme izpeljane takole:

Izhodišča in organizacijo kurikularne prenove izobraževalnih programov s poudarkom na prenovi izobraževanja odraslih je predstavila dr. Vida A. Mohorčič Špolar (ACS), *Sodobne razvojne trende in njihov vpliv na izobraževanje odraslih* je pojasnjevala mag. Angelca Ivančič (ACS), *O koncepciji in strategiji vseživljenjskega izobraževanja* je govoril doc. dr. Zoran Jelenc (ACS), *Sestavine izobraževalnih programov in načine njihovega oblikovanja* je obravnavala Metka Svetina (ACS), *Interese, potrebe in značilnosti odraslih pri učenju ter njihov vpliv na prenavljanje izobraževalnih programov* je predstavila Sabina Jelenc (FF Ljubljana), o *Kurikulumu in raznovrstnosti kurikularnega načrtovanja* je govoril dr. Robi Kroflič (FF Ljubljana).

Po vsaki predstavljeni temi je sledil pogovor, v katerem so nosilci tem še dodatno pojasnjevali nejasnosti in odgovarjali na vprašanja, s katerimi se ukvarjajo člani programskih komisij. Poleg tega so se odpirala tudi nova vprašanja, ki jim bo treba pri samem oblikovanju in prenavljanju programov nameniti posebno pozornost. Predvsem so udeleženci seminarja znova poudarjali, da pri kurikularni prenovi ne smemo pozabljati na posebne lastnosti odraslega v izobraževalnem procesu. Pri samem načrtovanju programov je treba upoštevati različne mogoče načine in poti pri izobraževanju odraslih in že pri samem načrtovanju pustiti odprto pot za njihovo uresničevanje v praksi.

Posebno pozornost so na seminarju namenili razmerju med uradnim (administrativnim) in dejanskim vzgojno-izobraževalnim programom. Govorili so o pomenu in namenu nacionalnega kurikuluma, katerega vloga naj bi bila prav omogočati in spodbujati vzporejanje uradnega kurikuluma in tistega, ki se uresničuje v praksi.

Tema pogovorov so bile tudi sestavine, ki naj bi jih zajemali izobraževalni programi za odrasle in, ki glede na to, da so namenjene odraslemu in njegovim posebnim lastnostim, niso identične s sestavinami programov za izobraževanje mladine.

Razpravljanje se je sprožilo tudi ob pomenu in namenu ugotavljanja potreb po izobraževanju odraslih in vloge, ki jo ima pri tem družba s svojimi zahtevami.

Udeleženci so poudarjali, da bo treba veliko pozornosti nameniti tudi izvedbenim načrtom ter vlogi šol in učiteljev, ki programe izvajajo.

Bolj pozorno naj bi med kurikularno prenovu spremljali vpeljevanje zasnove vseživljenjskega učenja v prakso. Uspešnost uresničevanja vseživljenjskega učenja v praksi je namreč precej odvisna tudi od tega, kako so oblikovani izobraževalni programi in koliko prostora se v sami zasnovi namenja znotraj kurikularne prenove.

Udeleženci so ob koncu seminarja dobili vprašalnike in v njih povedali svoje mnenje o izpeljavi seminarja in koristnosti dobljenih informacij. Ocenjevali so tudi posamezne predavatelje.

Vprašalnike je oddalo 26 udeležencev, to je 65 %. Pohvalili so organizacijo seminarja, prijetno ozračje in skrb za udeležence. Seminar so na splošno ocenili z oceno 4,54 (najvišja mogoča je 6).

Na splošno so bili tudi zadovoljni z nosilci tem, saj je bilo bolj slabih ocen zelo malo, večina ocen je bila 4, 5, 6 (največ je mogoče), posebno pa so pohvalili dr. Robija Krofliča in dr. Vido A. Mohorčič Špolar, ki sta po mnenju udeležencev izvrstno predstavila svoji temi (srednja ocena 5,31 oz. 5,04)

Prav tako so bili zadovoljni z gradivom, ki so ga prejeli, vseh so jim bile tudi prosojnice, ki so bile predstavljene ob predavanjih.

Udeleženci so povedali, da so dobili koristne informacije, napotke in navodila, ki jih bodo lahko uporabili pri svojem delu v programskih komisijah. Predvsem so dobili celosten vpogled v projekt kurikularne prenove in njene posebnosti v izobraževanju odraslih.

Pri predlogih prihodnjih izobraževalnih programov so navajali, da sta najpomembnejša sprotno informiranje in svetovanje, poudarek pa mora biti na ugotavljanju potreb, posebnih značilnosti posameznika, ki se začneja izobraževati, evalvaciji programov in menjavi izkušenj. Omogočena morata biti usklajevanje in izmenjava vsebin in mnenj med skupinami; tako bomo namreč dosegli, da delo programskih komisij ne bo samo le formalno, temveč bo reševalo in obravnavalo posamezne primere.

Pomembno je tudi, da je bila za udeležence seminarja to priložnost, da so se spoznali, se pogovorili o delu, ki jih čaka v programskih komisijah in določili datume svojih prvih srečanj.

Tako organizatorji seminarja kakor člani programskih komisij, ki so na njem sodelovali menimo, da je bil le-ta zelo uspešen in potreben, saj je bilo razčiščeno veliko strokovnih vprašanj, to pa bo omogočilo učinkovitejše delo programskih komisij. Udeleženci so predlagali, da bi moralo biti takih seminarjev še več tudi v prihodnosti, saj bi tako lahko sproti reševali vprašanja, ki se bodo pojavila pri prenovi in oblikovanju novih programov.

Tanja Možina, ACS

Delo Področne kurikularne komisije za izobraževanje odraslih

Objuba dela dolg, in tokrat poročamo o 14. seji Področne kurikularne komisije za izobraževanje odraslih. Ob poročilih o delu med sejami (mednje spada tudi uvodni seminar za člane programskih komisij - o njem na drugem mestu), o povezovanjih z drugimi področnimi kurikularnimi komisijami in ob informacijah o prispelem gradivu je bila osrednja pozornost članov komisije namenjena obravnavi osnutkov Poročila o delu PKK IO za leto 1996 in Programa njenega dela za letošnje leto. Razprava o obeh vrstah gradiva je bila zares temeljita. In na kaj so člani posebej opozarjali?

Osnutek *Poročila o delu v letu 1996* je sestavljen iz treh delov: uvoda z izhodišči za delo, pregleda opravljenih nalog in obrazložitve nekaterih temeljnih nalog, skupaj s sklepnimi ugotovitvami. Prostor nam ne dopušča, da bi zapisali vse predloge razpravljalcev glede dopolnitve osnutka poročila. V zvezi z uvodom in izhodišči zapišimo splošno ugotovitev, da v njem morajo biti poudarjene posebnosti in z njimi povezane težave pri delu Področne kurikularne komisije za izobraževanje odraslih. Ta je namreč oblikovana po načelu ciljne skupine, ne pa, kot druge komisije, po posameznih ravneh izobraževanja.

Nadaljevanje Poročila smo na podlagi razprav, sklepov in predlogov sklenili v končni obliki tudi konceptualno drugače oblikovati. Poleg tega da bomo v Poročilo zapisali nekatere v osnutek neuvrščene naloge in izpeljane naloge časovno določili, bomo pri pregledu opravljenih nalog izhajali iz tega, kaj smo načrtovali, to primerjali s tistim, kar smo v letu 1996 uresničili, in ob koncu navedli težave in razloge, zaradi katerih nekatere naloge niso bile opravljene. Vsekakor morajo biti sklepne ugotovitve po mnenju razpravljalcev ne zgolj samokritične, temveč predvsem problemsko zasnovane. Posebno področje dela komisije, omenjeno na začetku, namreč velikokrat ni podprto ne zakonsko ali sistemsko ne v sodelovanju z ustreznimi institucijami. Včasih se upravičeno pojavlja občutek, da kurikularna prenova izobraževanja odraslih po sili razmer poteka ločeno od celote kurikularne prenove.

Glede *Programa dela PKK IO-ja za leto 1997* smo se v razpravi odločili, da naloge ločimo na dva sklopa - na tiste, ki jih lahko, bolj ali manj natančno, pa vendarle časovno opredelimo, in na stalne in sprotne naloge, vekokrat odvisne od dinamike dela NKS-ja, drugih področnih in naših programskih komisij, od drugih institucij in dinamike poteka kurikularne prenove nasploh. Ob tem da je nekatere naloge mogoče združiti, ker so na primer razčlenjene po fazah, smo v nadaljevanju dodatno ugotovili, da so mnoge kljub časovni opredelitvi pravzaprav tudi stalne, sprotne in prav tako odvisne od dinamike dela in pobud teles, s katerimi so povezane. Predvsem pa smo v razpravi časovno opredeljene naloge umestili tako, da jih bo mogoče vsebinsko in organizacijsko kakovostno pripraviti in na koncu tudi izpeljati. Ne glede na povedano, teh nalog zagotovo ne bo malo - ne za področno komisijo, ne za njene programske komisije, in navsezadnje tudi ne za ACS kot "podporno" ustanovo Področni kurikularni komisiji za izobraževanje odraslih.

Mag. Janko Berlogar, ACS

Priprave za začetek delovanja središča za ugotavljanje in potrjevanje znanja (UPZ)

Na Andragoškem centru potekajo zadnje priprave za začetek delovanja središča za ugotavljanje in potrjevanje znanja (UPZ); v njem bodo svojo usposobljenost dokazovali prihodnji mentorji študijskih krožkov (ŠK) in učitelji v programih usposabljanja za življenjsko uspešnost (UŽU). Med najpomembnejšimi je gotovo dogovarjanje z Državnim izpitnim centrom (DIC), ki naj bi središče UPZ-ja verificiral, tako da bi delovalo kot pooblaščen organ Državnega izpitnega centra. Povezali smo se z direktorjem DIC-a in ga podrobno seznanili z delovanjem središča, in tudi z načrti, med katere sodi npr. širjenje mreže središč UPZ-ja po vsej državi. Na Državnem izpitnem centru bodo preučili publikacijo, ki je pred kratkim izšla na ACS-ju. Vsebuje priročnik, ki je kot informativno gradivo namenjen vsem, ki jih dejavnost zanima, in kot pripomoček tistim, ki bodo zaorali ledino na tem področju. Hkrati so del publikacije tudi učni dosežki za oba programa - ključni del za delovanje središča. Po pregledu literature se bomo z DIC-om lotili končnih priprav za začetek dejavnosti središča. Upajmo, da nam bo v zadovoljstvo prihodnjih kandidatov uspelo čim prej verificirati delovanje UPZ-ja in s tem omogočiti, da bodo pridobljena spričevala veljala kot javne listine, na državni ravni.

Nataša E. Jelenc, ACS

Izpiti za mojstre, poslovodje in delovodje in UPZ

V številnih podjetjih v državi ugotavljajo, da jim primanjkuje srednjega vodstvenega osebja. Vrzel je predvsem posledica pomanjkanja ustreznega načina usposabljanja teh ljudi v nekdanjih časih usmerjenega izobraževanja. Nova zakonodaja omogoča pridobitev srednješolske izobrazbe z opravljanjem mojstrskih, delovodskih ali poslovodskih izpitov, ki je po standardih strokovnega znanja primerljivo z izobrazbo, pridobljeno na tehniški in drugih srednjih strokovnih šolah. Dodatno opravljanje diferencialnega izpita iz splošnoizobraževalnih vsebin pa bo kandidatom omogočila pridobitev poklicne mature. V času usmerjenega izobraževanja je zakon določal programe za usposabljanje za mojstre, delovodje in poslovodje, ki so trajali od enega leta in pol do dveh let in so spadali v nadaljevalno izobraževanje po končani IV. stopnji. Pri nas že dlje časa ni bilo mogoče opravljati izpitov za pridobitev naziva mojstra. V poklicnih oziroma strokovnih šolah je bilo namreč mogoče pridobiti le naziv delovodje in poslovodje. Zato je novost več kot dobrodošla, še posebno ker so potrebe po tovrstnem profilu velike, zaradi delitve dela na manjše specializirane, avtonomne enote, pogoste tako v velikih podjetjih kakor v manjših, npr. zasebnih.

